

FOTOBOEK MONUMENTEN NOORD-BEVELAND

Opgesteld door Wilza Kouwer
Beleidsmedewerkster Bouwen, wonen en milieu
2004

Inhoudsopgave

Colijnsplaat

Colijnsplaatseweg 2a	pag. 3
Havenstraat 11	pag. 5
Havelaarstraat 30	pag. 6
Havelaarstraat 113	pag. 9
Voorstraat 9	pag. 11
Voorstraat 25	pag. 12
Voorstraat 26	pag. 13
Voorstraat 27	pag. 14
Voorstraat 31	pag. 15
Voorstraat 33	pag. 16
Voorstraat 35	pag. 17
Voorstraat 37	pag. 18
Voorstraat 44	pag. 19
Voorstraat 46	pag. 20
Voorstraat 51	pag. 21
Voorstraat 53	pag. 22
Voorstraat 55	pag. 22
Voorstraat 59	pag. 23
Voorstraat 61	pag. 24
Voorstraat 67	pag. 25
Voorstraat 69	pag. 26

Geersdijk

Stekeldijk 18/19	pag. 27
Geersdijkseweg 31	pag. 30

Kamperland

Oosthavendijk 2	pag. 33
Sint Felixweg 3	pag. 35
Baas Huisweg 14/15	pag. 37
Reigerlaan 1	pag. 39

Kats

Kerkstraat 3	pag. 40
--------------	---------

Kortgene

Kerkgang 2	pag. 41
Molendijk 1	pag. 43
Hoofdstraat 34	pag. 45
Hoofdstraat 100	pag. 46

Wissenkerke

Dorpsdijk 98	pag. 47
Dorpsdijk 100	pag. 48
Dorpsweg 1a	pag. 49
Ooststraat 28	pag. 50
Boomdijk 1	pag. 52
Pomp voor Voorstraat 12	pag. 53
Voorstraat 20a	pag. 54

Colijnsplaatseweg 2a

De molen "Nooitgedacht" is een korenmolen met ronde stenen bovenkruier met stelling en dateert uit 1864. De molen heeft een spilkalfconstructie. In deze molen zijn nog sporen aanwezig van het vroegere pelwerk. De vrij lage stelling heeft verticale steunen. Monumentnummer: 23773

Dit is een opname uit 1962. De molen bleef in bedrijf tot 1965. In technisch opzicht is de molen zeer interessant, met onder in de molen een maalderij op motorkracht en bovenin molenstenen op windkracht. De maalzolder is verlaagd t.o.v. de stelling vanwege de oorspronkelijke inrichting als pelmolen.

Havenstraat 11

Het oude gerechtshuis/gemeentehuis. Op de zeedijk bij de haven staat fors rechthoekig pand, dat uitziet op de Voorstraat. Van de 5 traveeën van de gevel aan de Voorstraatzijde zijn die op de hoeken voorzien van blindassen in plaats van vensters: verminkte deuromlijsting, schuifvensters, fors schilddak met hoekschoorsteen. Monumentnummer: 23774.

Havelaarstraat 30

Ned.Herv. Kerk. Eenvoudige zaalkerk, blijkens ingemetselde memoriesteen "herbouwd" in 1769. Inwendig: preekstoel met klankbord, koperen doopbekkenhouder en koperen lezenaar, omstreeks 1650.

Monumentnummer: 23776.

Toren der Ned. Herv. Kerk. De toren is een lage eenvoudige toren met een mechanisch torenuurwerk, elektrische opwinding.

Monumentnummer: 23775.

Havelaarstraat 113

Korenmolen “De Oude Molen” is een ronde stenen bovenkruier zonder stelling, grondzeiler ca. 1598. Al vrij spoedig na de bedijking werd in 1598 aan de oostkant van het dorp deze molen gebouwd. In dit jaar werd echter een standerdmolen gebouwd zodat de huidige molen jonger moet zijn. Tijdens een restauratiebeurt in 1959 kreeg de molen op de binnenroe het Van Riet-wieksysteem. Bij het door Van Riet in de jaren '30 ontwikkelde wieksysteem was oorspronkelijk sprake van het stroomlijnen van het roedeprofiel en een grote met stroomlijn beklede klep welke het zeil verving, maar die tevens als remklep kon dienen. Het systeem werkte op veerspanning. De molen is nu in eigendom van de gemeente.
Monumentnummer: 23777.

Opname uit 1960.

Voorstraat 9

Huis met gepleisterd tuitgeveltje aan de straat, schuifvensters, voordeur met bovenlicht, jaarankers 1729.

Monumentnummer: 23778.

Voorstraat 25

Huis met gepleisterde lijstgevel aan de straat met ingezwenkte top. Voordeuromlijsting. Stoepafwerking door houten paaltjes met staafijzers. Monumentnummer: 23779.

Voorstraat 26

Pand met gepleisterde gevel aan de straat met schilddak. Rechts winkelpui, links woonhuis.
Hardstenen stoeppaal met 18^e eeuwse ijzer.
Monumentnummer: 23791.

Voorstraat 27

Huis met gepleisterde lijstgevel aan de straat met ingezwenkte top. Raam- en deuromlijsting met afgeronde hoeken. Voordeur met na-empire panelen. Stoepafwerking door stenen paaltjes met ijzeren kettingen.
Monumentnummer: 23780.

Voorstraat 31

Huis met gepleisterde lijstgevel aan de straat met ingezwenkte top. Raam- en deuroplijsting met afgeschuinde hoeken. Voordeur met na-empire panelen. Stoepafwerking door houten paaltjes met ijzeren staven.
Monumentnummer: 23781.

Voorstraat 33

Pand met gepleisterde en geverfde tuitgevel en schuifvensters aan de begane grond.
Monumentnummer: 23782.

Voorstraat 35

Huis met gepleisterde lijstgevel met ingezwenkte top. Enkele vernieuwingen.
Monumentnummer: 23783.

Voorstraat 37

Pand met gepleisterde, geverfde gevel met ingezwenkte hoeken en afsluiting door een lijst. Schuifvensters, op de hoek een winkelraam. Monumentnummer: 23784.

Voorstraat 44

Huis met gepleisterde lijstgevel met ingezwenkte top. Schuifvensters. Houten stoeppalen, verbonden door ijzeren stangen
Monumentnummer: 23792.

Voorstraat 46

Huis met gepleisterde tuitgevel, zesruits schuifvensters, stoepalen onderling verbonden door ijzeren stangen en met de gevel door krulijzers.
Monumentnummer: 23793.

Voorstraat 51

Huis met gepleisterde lijstgevel met ingezwenkte top. Vernieuwde vensters. Hardstenen stoepalen, verbonden door ijzeren staven. Monumentnummer: 23785.

Voorstraat 53-55

Pand met lijstgevel aan de straat, voordeuromlijsting met bovenlicht en verdiepte panelen in de zijposten, 6-ruits schuifvensters met rode strekken en rode beneden rollaag. Rechts onderkelderd gedeelte. Schilddak. Hardstenen stoeppalen verbonden door ijzeren staven.

Voorstraat 59

Gepleisterde lijstgevel, schuifvensters met brede middenstijl gedecoreerd met bladmotief.
Het huis achter deze gevel is vernieuwd.
Monumentnummer: 23787.

Voorstraat 61

Huis met gepleisterde lijstgevel met ingezwenkte top, voordeur- en vensteromlijstingen met afgeronde hoeken. Voordeur met na-empire velden. Stoepafzetting door houten palen, door ijzeren staven verbonden.

Monumentnummer: 23788.

Voorstraat 67

Huis met gepleisterde lijstgevel met ingezwenkte top. Schuifvensters. Voordeur met na-empire panelen en een omlijsting uit dezelfde periode.
Monumentnummer: 23789.

Voorstraat 69

Huis met gepleisterde lijstgevel met ingezwenkte top. Voordeur en vensteromlijstingen met afgeschuinde hoeken. Voordeur met na-empire velden. Stoepafzetting door houten palen verbonden door ijzeren staven.

Monumentnummer: 23790.

Stekeldijk 18/19

Boerderij "Steenhoven" . Vrijstaande rechthoekig gepleisterd woonhuis met verdieping, gedekt door laag, met zink bekleed dak. Lijstgevels. Eenvoudige deuromlijsting en 6-ruits vensters. Type van buitenplaats.

Monumentnummer: 39103.

Geersdijkseweg 31

Woonhuis, in 1911 gebouwd op rechthoekige plattegrond. 1 bouwlaag hoog met kapverdieping. Geheel opgetrokken in roodbruine baksteen en voorzien van gepleisterde plint en gepleisterd fries. De voordeur is een symmetrische lijstgevel met centrale ingangspartij met houten paneeldeur met smeedwerk en natuurstenen stoep. Aan weerszijden van de ingang 2 houten H-vensters; gevelopeningen afgesloten door getoogde strek voorzien van gepleisterde hoekblokken en diamantkop als sluitsteen. Fries met geprofileerde houten bakgoot. De zijgevels zijn op de begane grond voorzien van hoge, smalle schuiframen (in zuidgevel vernieuwd) en in de top 2 houten T-vensters. Gevelopeningen met dezelfde afsluiting als in de voorgevel. De achtergevel is voorzien van een centrale ingangspartij met vernieuwde deur. Aan weerszijden 2 vernieuwde vensters. Aan de zuidzijde recent aanbouwtje. De gevel wordt afgesloten door een eenvoudige, gepleisterde lijst op houten klosjes. Het woonhuis heeft een zadeldak met gesmoorde groefpannen. In interieur geen monumentale waarden aanwezig. Monumentnummer: 507654.

Dwarsdeelschuur

Gebouwd in 1911. De schuur heeft een rechthoekige plattegrond en is 1 bouwlaag hoog met kap, opgetrokken uit roodbruine baksteen. De oostelijke langsgevel is voorzien van 3 mendeurstellen waarvan 2 met klinket en van enkele getoogde stalen raampjes met honingraatvormige roedeversdeling. Rechts in de gevel 2 nieuwere, niet originele deurstellen.

De zuidelijke kopgevel is voorzien van een houten gedeelte, opgeklampte deur, getoogde stalen raampjes met honingraatvormige roedeversdeling en een rond venster in de top.

De westelijke langsgevel is onder meer voorzien van een reeks opgeklampte deuren, enkele met stalen bovenlicht met honingraatvormige roedeversdeling.

De noordelijke kopgevel is voorzien van een getoogde wagendeur, getoogde stalen raampjes met honingraatvormige roedeversdeling, waarvan enkele vervangen zijn door rechthoekige luikjes.

De schuur is voorzien van een zadeldak, gedekt met gesmoorde groefpannen. De indeling in het interieur is gewijzigd.

Monumentnummer: 507655.

Varkenshok

1 bouwlaag hoog met zadeldak. Gedekt met gesmoorde groefpannen en opgetrokken in roodbruine baksteen. Onder meer voorzien van getoogde stalen raampjes, halfronde deuropeningen en een vernieuwde garagedeur.
Monumentnummer: 507656.

Toegangshek

Hek met 2 gietijzeren hekpijlers en smeedwerk. In het voetstuk van de noordelijke pijler de tekst "Van Enthoven & Co- 's Hage". De bewerkte pijlers en het hekwerk worden bekroond door pijlpunten.
Monumentnummer: 507658.

Wagenshuur

1 bouwlaag hoog met zadeldak. Gedekt met gesmoorde groefpannen en opgetrokken in roodbruine baksteen. Noordelijke langsegevel voorzien van 5 stel getoogde latten deuren.
Monumentnummer: 507657.

Oosthavendijk 2

“Bouw en plantlust”.

Woonhuis

Vrijstaand rechthoekig bakstenen woonhuis met pannen zadeldak. IJzeren goot op klossen, doorlopend over topgevel. Staafankers. Benedenarmen met roeden en luiken in zandlopers geschilderd. Rollagen boven ramen. 20-ruits schuiframen in topgevel. Monumentnummer: 39100.

Schuur

Lange, vrijstaande zwart geteerde houten schuur met rieten wolfsdak. Fraaie beplanting. 1823 op poortpalen.

Sint Felixweg 3 "Land- en zeezicht"

Houten poortpalen waarop naam. IJzeren hek met eigen oprijweg.
Monumentnummer: 39101.

Woonhuis

Woonhuis in gele baksteen met hoog pannen zadeldak. Geprofileerde goot op klossen. Dicht bijeen liggende staafankers. 20-ruits schuifvensters met 2 panneelluiken. Rode strekken boven ramen. Omlijste voordeur met natuurstenen stoeptreden. Steen boven voordeur met: "De eerste steen van dit gebouw is gelegd door Jonkheer Versluijs, juni 1823". Zomerhuis bij woonhuis in gele steen met pannen zadeldak.

Schuur

Vrijstaand zwart geteerde houten schuur. Witte omrandingen met pannen wolfsdak.

Baas huisweg 14

Woonhuis

Vrijstaande bakstenen woonhuis met pannen zadeldak. Gepleisterde tuitgevels met vlechtingen. Zinken goot op klossen en houten lijst. 6-ruits en gewijzigde T-schuiframen met paneelluiken. Rollagen boven ramen. Dakkapel later aangebracht.
Monumentnummer: 39102.

Schuur

Schuur in zwart geteerd hout met rieten schilddak

Varkensstal en zomerhuis

Zomerhuis in gele stenen met pannen zadeldak. Varkensstal in gele stenen met pannen zadeldak.

Wagenschuur

Wagenschuur in zwart geteerd hout met latten en deuren en pannen zadeldak met achterafhang.

Reigerlaan 1

Veersteiger

Veerdam met steiger in L-vorm behorend bij het voormalig voetveer op Veere. Recht tegenover de stad Veere gelegen en daarmee ook een duidelijke visuele relatie bezitten. In 1926 werd de reeds lang bestaande veerdam verhoogd en voorzien van een houten steiger. In 1929 vonden aanpassingen en vernieuwingen plaats aan de steiger. Het veer was in dienst tot 1961.

De smalle veerdam is nog gedeeltelijk voorzien van een basaltglooiing. Vanaf de veerdam loopt een houten steiger recht het water in. Haaks op de kop van dit gedeelte is de eigenlijke aanlegsteiger gebouwd in getrapt aflopende vorm waardoor het aanleggen en de toegankelijkheid van de veerboot bij diverse waterstanden werd vereenvoudigd. De steiger is opgebouwd uit houten jukken waarop het loopdek met 2-zijdige balustrade is aangebracht. Monumentnummer: 507662.

Kerkstraat 3

Ned.Herv.Kerk. Bescheiden zaalkerkje, in oorsprong 17^e eeuws, doch met diverse wijzigingen. De lage zijtoren is later toegevoegd. Buitenwerk bepleisterd. Inwendig: preekstoel met enig koperwerk, 17^e eeuws. Klokkenstoel met klok van anonieme gieter, 1757.

Monumentnummer: 23772.

Kerkgang 2

Toren

Toren Ned.Herv.kerk. Enig uit de periode voor 1530 op Noord-Beveland in stand gebleven bouwwerk. Vlak opgaande bakstenen toren, die de kenmerken draagt van wijzigingen in 1686 (verbouwing van de kerk) en 1754, een ingemetselde memoriesteen herinnert aan herstel uit dit jaar. Laat gotische ingangspoort met kraalprofiel. Monumentnummer: 23769.

Kerk

Ned.Herv.kerk. Bakstenen bouwwerk, bestaande uit een wellicht in oorsprong nog 15^e eeuws schip, gewijzigd in 1886, toen het koor werd afgebroken. In de oostelijke sluitmuur een laatgotische poort met kraallijst, wellicht vervaardigd in navolging van eenzelfde portiek in de onderbouw van de toren. In dezelfde gevel wapenstein Anno 1684. Inwendig: preekstoel met hermen ca. 1625. eenklaviers orgel, in 1905 gebouwd door de firma L. vanDam. Klokkenstoel met klok van L. Herve, 1661. Monumentnummer: 23770.

Molendijk 1

Korenmolen "De Korenbloem". Flinke ronde stenen korenmolen met stelling 1873. Dit was een van de fraaiste en best uitgeruste molens van het eiland. Het is de opvolger van een houten achtkante grondzeiler die in 1873 afbrandde. De in 1872 gegoten gietijzeren as lag klaar om in de molen gestoken te worden, maar door de brand kwam deze in de nieuwe ronde stenen stellingmolen te liggen. In 1905 kreeg de molen op beide roeden zelfzwichting. Vanaf 1921 was dat alleen nog het geval op de buitenroe. De molen had drie koppels maalstenen, een buil en een mengmachine. In 1944 kreeg de molen weer het traditionele wieksysteem met zeilroeden, wat goedkoper was. De molen bleef in bedrijf tot 1953. In 1956 werd de molen uitgesloopt waarbij onderin een maalderij werd ingericht. Rechts van de molen is er een motorkot met schoorsteen gesitueerd. In 1977 werd de molen onthoofd en weer later verdween de stelling in gedeelten. Monumentnummer: 23771.

De molen zoals deze er in de jaren '50 bijstond.

Hoofdstraat 34

Woonhuis, rond 1895 gebouwd in eclectische stijl. Woonhuis heeft rechthoekige plattegrond, is 1 bouwlaag en een kapverdieping hoog en opgetrokken uit roodbruine baksteen. De voorgevel is een lijstgevel van 4 traveeën breedte, voorzien van gepleisterde plint, banden, sluitstenen met diamantkoppen en kroonlijst. De 2^e travee van links bevat de ingangspartij met houten voordeur, met bovenlicht, te bereiken via natuurstenen trapje.

Overige traveeën bevatten houten T-vensters met gekleurd glas-in-lood in de bovenramen. Boven de ingangspartij een door de kroonlijst brekende gemetselde dakopbouw met half rond venster. Deze is voorzien van gemetselde lisenen op consoles en bekroond door een gepleisterd fronton met gemetseld timpaan. Fronton bekroond door een opbouw met klauwstukken.

De achtergevel is twee bouwlagen hoog. Op de begane grond onder meer gepleisterde plint, achteringang met aan weerszijden gekoppelde vensters en op verdieping enkele schuiframen.

Eenvoudige goot op houten klosjes.

Het woonhuis is voorzien van een asymmetrisch zadeldak gedekt met rode Hollandse pannen.

In het interieur onder meer op begane grond stucplafonds met onder meer kopjes, schuifdeuren met glas-in-lood in kamers en suite.

Monumentnummer: 507661.

Hoofdstraat 100

Woonhuis, in 1913 gebouwd in eclectische stijl in opdracht van een rentenierende boer. De aanbouwtjes met platte daken aan de noordzijde van de achtergevel (bijkeuken en schuur) komen niet voor bescherming in aanmerking. Woonhuis heeft rechthoekige plattegrond, is 1 bouwlaag en een kapverdieping hoog en opgetrokken uit roodbruine baksteen.

De voorgevel is een symmetrische lijstgevel met centrale ingangspartij. Gepleisterde plint, banden, hoekblokken, sluitstenen met diamantkoppen en traptafels; tegelwerk in boogtrommels; raam- en deuroplijstingen van rode strengperssteen.

Ingangspartij in nis, bezet met groen-witte tegels met Art Nouveau motieven. De overspanning van de nis wordt ondersteund door consoles.

Het bovenlicht van de voordeur is voorzien van geëst glas. Aan weerszijden van de ingang houten H-vensters met glas-in-lood bovenramen. Boven de ingangspartij een door de kroonlijst brekende grote gemetselde dakkapel met dwarskapje en trapgeveltje, voorzien van gepleisterde tafels en bekroning.

De achtergevel is 2 bouwlagen hoog. Op de begane grond een deur met bovenlicht en 2 houten T-vensters met persiënnes.

Op de verdieping 2 houten T-vensters en een niet originele deur naar plat.

Het woonhuis is voorzien van een asymmetrisch zadeldak gedekt met rode, geglazuurde groefpannen en voorzien van overstekken op geprofileerde klossen.

In het interieur onder meer op de begane grond plafonds met papier maché en stucwerk, onder meer met afbeelding van een vogel op nestje en bloemmotieven; vensters aan de binnenzijde voorzien van houten schuifluiken; kamers-en-suite met houten schuifdeuren. Hal met onder meer marmeren vloer, getoogde boog met stucwerk (o.a. duif) en trappenhuis met houten spijlen.

Monumentnummer: 507660.

Dorpsdijk 98

Houten wagenschuur met enkele bijschuren. Monumentnummer: 39095

Dorpsdijk 100

Vrijstaand woonhuis. In de rechte gevel aan de zijde van de dijk omlijste voordeur met bovenlicht en 8-ruits schuifvensters. Strekken boven de vensters.
Monumentnummer: 39096.

Woonhuis van het traditioneel Zeeuwse type. Twee vensters, aan weerszijden de omlijste middendeur. Dakkapel waarschijnlijk later toegevoegd. Aan de achterzijde rechts naast de deur kelder en opkamer. Het zadeldak tussen puntgevels belegd met oud-Hollandse pannen.

Monumentnummer: 39097.

Korenmolen “De Onderneming”. Ronde stenen bovenkruier met stelling. 1867. De molen is gebouwd door Middelburgse molenmakers en is een volledig Walcherse molen met spilkalfconstructie. Hierbij is de koningsspil onderaan gelagerd op een verstelbaar spitkalf dat op zijn beurt weer ligt tussen de dubbel uitgevoerde draagbalk. Zulke molens hebben dan ook een zogenaamde stofzolder waarbij het spoorwiel en de schijfloppen boven de zolder draaien. De gietijzeren bovenas is de eerste welke bij de Middelburgse ijzergieterij Boddaert werd gegoten. Deze assen zijn direct herkenbaar aan de gedraaid geplaatste ster op de askop. Iets wat bij geen andere gieterij voorkwam.
Monumentnummer: 39098.

Opname uit de jaren '30.

Boemdijk 1

Korenmolen "Landzicht". Ronde stenen bovenkruier zonder stelling. Grondzeiler. 1896.

Monumentnummer: 39099.

Pomp voor Voorstraat 12

Gietijzeren waterpomp met lekbak uit de 2^e helft van de 19^e eeuw.

Slanke, gietijzeren zuilvormige pomp op vierkante natuurstenen plaat. Bekroond door een bol. Onder de "kraan" een waaivormige lekbak op bewerkte voet. Monumentnummer: 507659.

Voorstraat 20a

Müllerorgel

Orgel van voormalig Gereformeerde Kerk te Wissenkerke. Orgel is een huisorgel en gebouwd in 1767 door Pieter Müller, zijn signatuur staat in de ventielkast op de grootste pijp van de octaaf 2. De Gereformeerde kerk kocht het instrument in 1925 aan van de Gereformeerde kerk te baarland. Het instrument werd in 1967/68 gerestaureerd door de fa. De Graaf te Ede en werd vervolgens weer in gebruik genomen.

De windvoorziening geschiedt door middel van een magazijnbalg met schepbalg. Het klavier met de geprofileerde frontons is origineel, evenals de bakstukken. De omlijsting is nieuw, evenals de registerknoppen en het meubel, dat een historische vormgeving heeft gekregen. Doordat de ventielen door trekking worden geopend heeft het toucher een zekere taatheid. De klank is extravert in het plenum, mild in de fluiten. Het orgel is gelijkzwevend gestemd, de toonhoogte is ongeveer een kwart toon beneden de normale.

Vollebregt-orgel

Orgel van de voormalige Hervormde kerk te Wissenkerke werd in 1862 gebouwd door J.J. Vollebregt te Vught. De fa. Vollebregt en Zoon vervaardigde enkele tientallen orgels, voor het grootste gedeelte in Brabant en hoofdzakelijk in R.K.-kerken.

De orgels van de fa. Vollebregt kenmerken zich door een voor die tijd wat ouderwets maar karakteristiek klankbeeld. Dit klankbeeld is vooral te danken aan een identieke samenstelling van de cornet, de bijzonder heldere woudfluit en de prestantquint.

Vollebregt plaatste het orgel in de oude Hervormde Kerk, een gebouw uit 1827. In 1970 betrok de Hervormde Gemeente een nieuw kerkgebouw, dat echter niet hoog genoeg was om het orgel op redelijke hoogte te kunnen plaatsen. De bekroning van de middentoren, David met harp, kreeg een plaats op het orgelbalkon voor het orgel. Aan de overplaatsing ging een restauratie vooraf door de orgelbouwer fa. De Graaf te Ede. Door ruimtegebrek konden de oude spaanbalgen niet worden herplaatst. De kas en het snijwerk zijn in 1970 wit en groen geschilderd (vroeger witte panelen met blauw lijstwerk en verguld snijwerk).

